

Sygn. akt X P (upr) 213/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Anna Garncarz

Ławnicy: -----

Protokolant: Marzena Pietrzak

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2013 r. we Wrocławiu

przy udziale -----

sprawy z powództwa **Z. D. i. U. M. w. W.**

przeciwko **A. G.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 450 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE:

Strona powodowa Z. D. i. U. M. we W. pozwem z dnia 5 lutego 2013 r. (data stempla pocztowego) skierowanym przeciwko pozwanej A. G. wniosła o zapłatę kwoty 3 428,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 13 lipca 2012 r. do dnia zapłaty.

Uzasadniając swoje żądanie strona powodowa wyjaśniła, iż w dniu 24.02.2012 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt IV 1 P 794/10 wydał wyrok, w którym zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę w wysokości 20 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia związanego z mobbingiem. Strona powodowa wykonując wskazany wyżej wyrok przelała na konto powódki pomyłkowo całą należność wynikająca z wyroku, bez potrącenia kwoty 3 427,50 zł należnej składki ZUS od wypłaty tego zadośćuczynienia zgodnie z przepisami prawa. Przekazana zatem omyłkowo kwota 3 427,50 zł stanowi świadczenie nienależne z art. 410 KC. W związku z tym strona powodowa w dniu 05.07.2012 r. wezwała pozwaną do zwrotu kwoty 3 427,50 zł. W odpowiedzi pozwana wniosła o sprecyzowanie podstawy prawnej żądania, co strona pozwana uczyniła pismem z dnia 19.09.2012 r., wyjaśniając, iż podstawą prawną potrącenia kwoty składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne od zadośćuczynienia w związku z mobbingiem w pracy stanowi art. 18 ust. 1 i 2 w związku z art. 20 ust 1 ustawy z dnia 13.10. 1198 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Tym samym zdaniem strony powodowej istnieje zasadność dokonanego potrącenia składek (a tym samym powództwa), bowiem akty wykonawcze nie zawierają katalogu zwolnień odszkodowania ani zadośćuczynienia otrzymanego przez pracownika z tytułu mobbingu. W ocenie strony powodowej świadczenie otrzymane przez pozwaną jest przychodem ze stosunku pracy, gdy może je otrzymać jedynie pracownik aktualnie lub w przeszłości związany z pracodawcą czy też inną osobą niezwiązaną z pracodawcą.

Strona powodowa podniosła, iż w dniu 28.08.2012 r. skierowano do pozwanej kolejne wezwanie do zapłaty kwoty 3 427,50 zł, a pismem z dnia 19.09.2012 r. powód przesłał do pełnomocnika pozwanej dowody potwierdzające fakt uiszczenia przez stronę powodową jako pracodawcę pozwanej składek na ubezpieczenie społeczne.

Strona powodowa wskazała również, iż skierowała wniosek o wykładnię wyroku z dnia 24.09.2012 r., który spotkał się z odmową. Stanowisko za to zajął na wniosek strony powodowej Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W związku z powyższym strona powodowa uznała, iż pozwana otrzymała nienależne jej świadczenie i zobowiązana jest do jego zwrotu.

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 marca 2013 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz ze zwrotem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, iż strona powodowa wykonując wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie o sygnaturze akt IV 1 P 794/10 prawidłowo wypłaciła pozwanej kwotę 25 000 zł. Wyrok stanowił o obowiązku uiszczenia na rzecz pozwanej nominalne kwoty wskazanej w tytule egzekucyjnym jaki stanowi prawomocny wyrok sądowy. Nie istnieje żadna norma prawna zezwalająca na jakiegokolwiek potrącenia od kwot podlegających egzekucji, w sposób inny niż w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego. Strona powodowa powinna była wcześniej wnieść apelację od wskazanego wyroku w części odpowiadającej dochodzonej kwoty. Nadto pozwana wskazała, iż strona powodowa błędnie wyliczyła składki ZUS przyjmując 25 000 zł jako kwotę brutto, podczas gdy stanowiła ona kwotę netto.

Pozwana wskazała, iż to nie ona jest adresatem odpowiedzialnym za zapłatę składek ZUS, w związku z powyższym obowiązek odprowadzenia składek i obowiązek pełnego wykonania tytułu egzekucyjnego są to dwa odrębne zagadnienia i nie są kwestia rozpatrywaną przez sąd pracy w postępowaniu o zapłatę.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 24 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu w sprawie o sygnaturze akt IV 1 P 794/10, który stał się prawomocny z dniem 14 czerwca 2012 r., zasądził na rzecz pozwanej A. G. od strony powodowej Z. D. i. U. M. we W. kwotę 25 000 zł brutto tytułem zadośćuczynienia za mobbing wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21.10.2010 r. do dnia zapłaty.

Strona powodowa Z. D. i. U. M. we W. wykonując w/w wyrok wypłaciła pozwanej kwotę 25 000 zł.

W dniu 5 lipca 2012 r. pozwana otrzymała od strony powodowej maila, w którym zobowiązano ją do zwrotu kwoty 3427,50 zł celem uiszczenia tej kwoty tytułem należnych składek ZUS.

Pismem z dnia 13 lipca 2012 r. pozwana zwróciła się do strony powodowej o przedstawienie podstawy prawnej żądania kwoty 3427,50 zł, gdyż w ocenie pozwanej nie ma podstaw do odprowadzania składek ZUS od wypłaconej pozwanej kwoty 25.000 zł na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu.

Dowód: - Wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 24.02.2012 r. w sprawie sygn. akt IV 1 P 794/10 (akta sygn. IV 1 P 794/10)

- Wyrok Sądu Okręgowego VII Wydział Pracy we Wrocławiu z dnia 14.06.2012 r., sygn. akt VII Pa 128/12 (akta sygn. IV 1 P 794/10)

- Korespondencja e-mailowa (k. 23)

- pismo z dnia 13.07.2012 r. (k. 24)

Pismem z dnia 28 sierpnia 2012 r., odebrany przez pozwaną w dniu 03 września 2012 r. strona powodowa ponownie wezwala pozwaną do zwrotu kwoty 3 427,50 zł.

Strona powodowa uiściła na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 3 427,50 zł w związku z wypłatą na rzecz pozwanej kwoty 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia za stosowanie mobbingu stwierdzone wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we W. z dnia 24 lutego 2012 r.

Dowód: - wezwanie do zapłaty z dnia 28.08.2012 r. (k. 40)

- kserokopia zwrotnego poświadczenia odbioru (k. 41-42)

- dowód naliczenia składek od wypłaconego odszkodowania na dzień 05.07.2012 r.
(k. 19 i 44)

- potwierdzenie dyspozycji przelewu (k. 20 i 45)

- (...) z dnia 12.09.2012 r. (k. 21 i 46)

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona powodowa domagała się w przedmiotowej sprawie od pozwanej zwrotu kwoty 3 427,50 zł stanowiącej równowartość odprowadzonych przez stronę powodową składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny.

Bezspornym w sprawie było, że faktycznie pozwana otrzymała od strony powodowej na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia kwotę 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia, a następnie po tym, jak została ta kwota przez stronę powodową na rzecz pozwanej uiszczona pozwana została wezwana do zwrotu kwoty 3 427,50 zł stanowiącej równowartość odprowadzonych przez stronę powodową składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Powództwo zasługiwało na oddalenie, gdyż w ocenie Sądu oraz zgodnie z przyjętym orzecznictwem sąd pracy nie rozstrzyga o opodatkowaniu zasądzonych przez niego kwot, bowiem nie jest on właściwy. W przeciwnym razie, orzekając o podatku dochodowym od osób fizycznych i składkach na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne orzekałby w sprawie gdzie występują inne strony postępowania niż pracownik i pracodawca. Sąd pracy bowiem nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania w sprawach przedmiotowo nie związanych ze stosunkiem pracy oraz między innymi stronami stosunków zobowiązaniowych niż powiązane ze stosunkiem pracy. Mianowicie sądy pracy orzekają w sprawach z zakresu prawa pracy (art. 459 Kodeksu postępowania cywilnego) , przez które zgodnie z art. 476. § 1 Kodeksu postępowania cywilnego rozumie się sprawy:

- roszczenia ze stosunku pracy lub z nim związane,
- ustalenie istnienia stosunku pracy, jeżeli łączący strony stosunek prawny, wbrew zawartej między nimi umowie, ma cechy stosunku pracy,
- roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy,
- odszkodowania dochodzone od zakładu pracy na podstawie przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

W związku z tym rozstrzygnięcie przez sąd pracy o opodatkowaniu zasądzonych kwot powodowałoby naruszenie przepisów prawa i stanowiłoby podstawę do stwierdzenia nieważności postępowania w zakresie objętym nieważnością.

Stąd też „sąd pracy zasądza wszystkie świadczenia będące pochodną wynagrodzenia za pracę w kwotach brutto, czyli mając na uwadze, że podstawa przyjęta do tych wyliczeń (wynagrodzenie za wykonaną pracę) uwzględnia konieczność odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne oraz zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych”, zgodnie z Wyrokiem Sadu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2009 r., sygn. akt II PK 117/08.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 24 lutego 2012 r. zasądził na rzecz pozwanej kwotę 25 000 zł tytułem zadośćuczynienia za mobbing w kwocie brutto.

Do oceny Sądu Pracy nie należy rozstrzygnięcie, czy zasądzona kwota jest kwotą podlegającą opodatkowaniu i należy od tej kwoty uiścić składki na ubezpieczenie społeczne czy też nie.

Do takiej oceny prawnej nie jest zobowiązany też pracownik.

Niezależnie od powyższego, strona powodowa w pozwie wskazała, że wypłacając pozwanej kwotę w pełnej wysokości zasądzonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia popełniła błąd, a wypłacona na rzecz pozwanej kwota 3 427,50 zł powinna zostać zwrócona jako świadczenie nienależne.

W/w okoliczność winna – zgodnie z art. 6 kc – wykazać strona powodowa w niniejszym postępowaniu, czego, w ocenie Sądu, nie wykazała.

Strona powodowa wskazała, że zgodnie z art. 18 ust 1 w zw. z ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych pracownika stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 tj. przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Zgodnie natomiast z art. 12 ust 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Zgodnie natomiast z art. 21 ust 1 pkt 3 wolne od podatku dochodowego są otrzymane odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw, z wyjątkiem:

- określonych w prawie pracy odpraw i odszkodowań z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę,
- odpraw pieniężnych wypłacanych na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników,

- a) odpraw i odszkodowań z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia funkcjonariuszom pozostającym w stosunku służbowym,
- b) odszkodowań przyznanych na podstawie przepisów o zakazie konkurencji,
- c) odszkodowań za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą,
- d) odszkodowań za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzeniem działów specjalnych produkcji rolnej, z których dochody są opodatkowane według skali, o której mowa w art. 27 ust. 1, lub na zasadach, o których mowa w art. 30c,
- e) odszkodowań wynikających z zawartych umów lub ugód innych niż ugody sądowe.

W ocenie Sądu strona powodowa w oczywisty sposób błędnie uznała, iż zasądzone na rzecz pozwanej zadośćuczynienie za rozstrój zdrowia wywołany mobbingiem z art. 94³ § 3 kodeksu pracy podlega opodatkowaniu i odprowadzeniu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Prawodawca wprost wyłączył spod podlegania opodatkowaniu, a tym samym spod obowiązku odprowadzenia składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, kwoty wypłacone tytułem zadośćuczynienia z pewnymi wyłączeniami. Katalog zamknięty wskazanych powyżej wyłączeń nie zawiera jednak zadośćuczynienia za rozstrój zdrowia wywołany mobbingiem, w związku z tym wręcz oczywistym staje się fakt, iż nie podlega ono opodatkowaniu.

W ocenie Sądu zatem strona powodowa nie miała podstaw do żądania od pozwanej kwoty 3 428,00 zł tytułem wypłaconych świadczeń publicznoprawnych.

Niezależnie od powyższego, strona powodowa nie wykazała w niniejszym postępowaniu, że faktycznie pozwana winna jest dokonać zwrotu kwoty wypłaconej jej przez stronę powodową na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Przepisy prawa pracy nie zawierają regulacji dotyczących zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (lub jego części).

Zgodnie z art. 300 k.p., w sprawach nie unormowanych przepisami prawa pracy, do stosunku pracy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy. Poprzez odesłanie zawarte w art. 300 k.p. w przedmiotowej sprawie zastosowanie winny znaleźć przepisy art. 405-414 k.c. (zob. także wyrok SN z dnia 29 stycznia 1975 r., III PRN 67/74, OSNC 1975, nr 7-8, poz. 123).

Artykuł 405 k.c. w zw. z art. 300 k.p. stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Szczególnym przypadkiem bezpodstawnego świadczenia jest świadczenie nienależne. Artykuł 410 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. stanowi, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Przesłankami roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia są zatem: uzyskanie korzyści majątkowej (wzbogacenie) kosztem innej osoby (zubożonego), związek między wzbogaceniem aubożeniem, uzyskanie wzbogacenia bez podstawy prawnej.

Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z art. 409 k.c., obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Strona powodowa w niniejszym postępowaniu nie wykazała, że faktycznie pozwana winna była liczyć się z obowiązkiem zwrotu wypłaconej jej na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieście części kwoty tytułem zadośćuczynienia.

Otrzymane przez pozwaną zadośćuczynienie było zasądzone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia sygn akt IV 1 P 794/10. W myśl art. 365 k.p.c. moc wiążąca prawomocnego wyroku rozciąga się nie tylko na strony, ale - w zasadzie - również na sądy i inne organy państwowe. Ponadto, wyrok prawomocny ma między stronami powagę rzeczy osądzonej. Te skutki prawne związane z prawomocnością wyroku sprawiają, że strona, która realizuje uprawnienia wynikające dla niej z takiego wyroku i wyzbywa się uzyskanej korzyści, nie musi się liczyć wobec drugiej strony, związanej prawomocnością wyroku, z obowiązkiem zwrotu korzyści na wypadek wzruszenia tego wyroku w trybie nadzwyczajnym (por. wyrok SN z dnia 25 stycznia 1971 r., I CR 552/70, OSNC 1971/9/161). Wobec tego, trudno przyjąć, iż ciążyła na niej powinność liczenia się z obowiązkiem zwrotu korzyści, zwłaszcza iż do wypłaty doszło na podstawie prawomocnego wyroku sądowego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w pkt I wyroku oddalił powództwo.

Orzeczenie o kosztach postępowania Sąd oparł o treść art. 98 kpc w związku z § 6 pkt. 3 w zw. z § 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.